

Seinasta summar skrivaði tíðindamaður okkara í Keypmannahavn, Michelle Nielsen, triggjar greinir frá ferð, hann gjordi í Rumeniu og Sovjettsamveldinum. Í ár er hann aftur við tveimum ferðagreinum, hesa ferð kanska ikki so langt burtur frá, men plássid man ivaleyst vera mongum feroyingi eins ókunnugt og tey seinasta summar. Í dag og komandi leygardag kunnu tit lesa, hvat hann hevur fingið burtur úr 14 dögum á oynni ENDELAVE.

Oyggin, har Braun-shavarar eru ónýtiligir



Fyrsta greinin um danska summarparadísið Endelave, har viðurskiftini mangan kunnu kennast nærum beinleiðis føroysk

Tað munnu ivaleyst vera tey fægstu, ið hava hoyrt oynna Endelave nevnda fyrr, enn siga vita, hvar ið hon liggur, ella onnur nærri viðurskifti um hana. Hon er bert ein av teimum umleið 400 meira ella minni økendu donsku oyggjunum.

Fráferðin úr Snaptun

Fergan til Endelave liggur við atlogubrunna í Snaptun, eitt pinkalítið pláss, ið liggur einar 15 km innanfyri Hørsens. Á brúnni er nógv liv. Fólk tyrpast saman um ferguna, so at teir bilarnir, sum skulu við, nærum ikki sleppa fram. Har er ófór málageipan — mest á sáttligum juskum, men av og á kemur eisini ein keypmannahavnar rodd uppí leikin — tó mest fyrri at spyrja seg fyrri. Tað góða skipið Ravensborg, sum mestsum er til stóðdar sum ein vanligur feroyskur postbátur, liggur og tuffar, meðan bilarnir verða koyrdir umborð. Her á landi ert tú vanur við stórar og snotuligar fergur, har tú bert koyrir beint fram, tá tú skalt umborð, men við Ravensborg eru viðurskiftini næstan feroysk. Her verða bilarnir koyrdir yvir tveimum plankum inn á siðuna, og júst sum umborð á Trónda kemur eitt rættligt stórverk fyrri tær fyrri at bakka

og venda og hvat veit eg fyrri at fáa akfarið hjá tær uppá rætt pláss.

Seinasti bilurin lyftur

At endanum eru tó allir bilir komnir uppá pláss — tann seinasti verður lyftur uppá rætt pláss (rúm er ikki fyrri honum at venda) av fyra sterkum fergumonnum, meðan eigin stendur og ristist og bitur negl av berum angist. Ravensborg fer at ristast og byrjar tungliga at duffa útfrá, men teir átta bilarnir, sum hon er før fyrri at taka, víga so sanniliga eisini fitt. Uppi yvir bildekkinum finst ein litil salong, har tú kanst keypa leskidrykkir og ein breyðbita, men flestøll eru at finna úti á dekkum aftanfyrri, tí sölur ser og stilt er, so tað ræður um at njóta tað sindrið av sumri, sum høvi er til. Juli hevur verið fútur við koldum ruskeðri, so tá ein glotti nú er kominn, má hon ikki fara fyrri ongun.

Átta metrar høg

Tað tekur góðan tíma at sigla út til Endelave, sum liggur í tí sunnara Kattegat, millum Samsø og Fyn. Tað ber ikki til at sigla beint út til oynna, tí grunt er, og í stillum og klárum veðri kanst tú ofta siggja botn. Hóast oyggin soleiðis liggur ógvuliga skamt ífrá júska fastlandinum, er hon bert at hóma sum ein bláur skuggi yvir sjónarringinum, tí hon er ógvuliga lág. Hjá einum feroyingi svartasta einki, tí har hon er hægst bert átta metrar yvir havinum. Byggin liggur á vestursíðuni — vendir sostatt móti Hørsensfjørðinum, og tað fyrsta, ið tú skil-

liga ser er ein gomul vindmylla, ið ikki longur er í nýtslu. Henda myllan hevur ongantið malið korn, men er vordin nýtt til at gera ravnagn við undir krignum, tá tað ikki fekt á annan hátt. Tað man litið ivi vera um, at ljósið mangan hevur verið meira smátt, tá litast skuldi á vindin.

Bert Philishave

Ravnagnsviðurskiftini eru tó ikki í rættligum lagi enn á Endelave, hóast teir beint aftaná kriggið fingur maskinur istaðin fyrri vindmylluna. Tey hava nevnliga javnstreym, og tað ber ymiskar trupulleikar við ser í tí nútímans samfelagnum. Av tí at voltmeigin er 220, ber tað ikki til at stilla tey ymisku (so mangan hent) eltóluni yvir, av tí at valmøguleikin á flestøllum tólum bert er frá 220 V veksilsstreym til 110 V javnstreym. Hetta ber m. a. tað lagna við ser, at tey, sum ikki hava umformara nýðast at nýta serstøk tól. T. d. kann tann annars so framúrskarandi góða elektriska rakimaskinan BRAUN ikki nýtast (hon kann ikki skiftast um). Oyggjabúgvarnir av tí sterka kyninum nýðast at nýta Philishave-maskinur, um teir vilja vera nossigir um kvöldarnar ella sunnudag. Leggjast skal tó afturat, at tann undirritaði vegna fullskegg sitt ikki kom at kenna persónligan miss av hesum lagna tilburði.

Grunnur sjógvur

Men fyrri at venda aftur til yvirferðina. Ravensborg nærkast nú havnina á Endelave, og

Jóan Petur Davidsen, løgtingsmaður, leggur frá sær

Jóan Petur Davidsen, sum hevur verið løgtingsmaður fyrri Sandoynna samfull 34 ár, leggur nú frá sær vegna aldur, hóast tað kann sigast, at hann er kominn til ein ov hogan aldur í hesum kravmikla arbeiði. Men heilsan og áhugin fyrri politikkinum hava ivaleyst gjørt sitt til, at hann hevur hildið so leingi á.

Jóan Petur var fyrstu ferð valdur á Føroya løgting sum umboðsmaður fyrri Sandoynna 28. januar 1936, og hevur sum sagt uttan slit síðan havt høvi at umboða Sandoynna sum javnaðarmaður, sum má sigast at hava verið eitt satt álít frá tí fólki, hann hevur umboðað.

Tað kann sigast, at Jóan Petur hevur sum javnaðarmaður, bæði ilt og gott at minnst aftur á, við sínum mongu árum á baki. Landsstyrismaður var hann í fyrsta landsstýrinum frá 1948—50.

Jóan Petur var eisini við til at taka ódnartak við at stovna Havnar arbeiðsmannafelag, sum varð stovnað 16. jan. 1916, og sostatt eru av at vera felagsins fyrsti formaður. Tað er serliga í hesum fyrirlóðandi fakkfelagsarbeiði, hann ikki upp livdi nakrar hveitibreyðsdagar, men jagstran og forfylgils. Tí tá ið tíðini var ikki lukkuligt at vága ser at krevja sín rætt ella geva sína politisku hugsan til kennar; men sosialistiska hugsjónin og rættindi arbeiðaranna lá so sterkt í Jóan Peturi, at hann kundi ikki annað enn bróta ígjøgnum uttan at jagstran og forfylgilsir meg.

hon er í sær sjálvum eisini rættiliga lógin. Sum fyrr nevnt er tað óføra grunt — serstakliga vestanfyrri oynna, og hetta hevur ført við ser, at teir hava verið noyddir til at gera ein fleiri hundrad metrar langan pier út frá strondini, og á endanum á hesum pierinum liggur so havnin millum tveir molar. Fergan leggur tó at á ytru siðuna á norðara molanum, har ein grov er grivin til hennara. Hon passar ógvuliga snøggliga inn í hesa grovina, tí bert tveir metrar innanfyri hana er sjógvurin so grunnur, tá ið fjøra er, at tú kanst vada, um tú bert brýtur brokurnar upp um knæ.

Ongar stresskenslur

Her byrjar so fjasíð við bilinum aftur, og tað er striltíð at koma í land. Nógv vas, og tað ger tað sjálvsagt ikki betur, tá ið einir tveir vónfullir ungdomar standa beint á plankinum við prutlum teirra og práta álvarsliga saman. At endum kemur tú tó upp, og tá ein hevur síssað seg aftur, kemur hann at hugsa um, at tað kanska ikki er so galið at oil taka alt so friðarliga og sáttliga. Tann kenslan av stressi, sum tú ert trælubundin av í Keypmannahavn, kemur tú ið hvussu er ikki út fyrri her á Endelave. Viðurskiftini kennast nærum føroysk, og tað er beinleiðis heimligt.

micky.



J. P. Davidsen

aði at slita hann frá síni sannføring, tí hann vildi ikki liva av kapitalistiskari undirbrotligheit. Hann var sannfordur um, at sosialistiska hugsjónin var einasta frigering slitmansins, og henda hugsjón er alt meir og meir styrkt í honum, og tibetur hevur henda hugsjón eisini verið for fyrri at sannføra fjøld av okkara fólki.

Trúgvári mann móti síni hugsjón enn Jóan Petur, eigur flokkurin valla, tað skal hann eiga.

Nú hevur Jóan Petur hildið sína seinastu roðu frá tingsins roðarapalli, og sum hann segði: »Eg forsvinni, men aðrir koma aftur og vónandi betri menn enn eg.« Somuleiðis ynskti hann eftir, at valið skuldi koma at verða so gott val sum ongantið fyrr, og legði fólki eina við, at minnst til tann fók, sum var saltið. Og nokur av hansara seinastu orðum vóru hesi: Ein høgaramaður hevði sagt við hann, at hann var ikki sosialistur, men gud skuldi náða Føroyingar um teir ongan sosialdemokratiskan flokk hovdu. Hesi orð eru sonn og átti at vakt ans í mongum, sum kanska ivast um politisku stóðu sína.

Jóan Petur eigur tókk fyrri, at hann bar hugsanina hjá danska høgaramanninum út í hvørt heim í Føroyum, tí stórt betur heilsan kundt hann ikki senda Føroya fólki upp undir val.

Á Jóan Peturs unga dögum var eingin møguleiki at slökkja tostan eftir vitan, so sum tað er nú, men rikar gávir hevur hann tó frá skaparanum. Kemur tú á tal við hann, merkir tú, at hann vildi ríku gávum sínum hevur lisið ser stóra vitan.

Jóan Petur vildi halda, at veljararnir hovdu fingið ov litl burtúrur honum sum umboðsmanni á tingi og at orsök in var nokk, at tað hevði verið ilt hjá ser at fingið menn at skilt seg, men viljan hevði hann havt góðan, og tað ivast neyvan nakar í.

Mál sum hann nú hevur stríðið dúgliga fyrri, er viðkanin av atlogubryggjun í Skopun og einum tíðarhóskandi ferðaflyttingsbáti, og eru hesi bæði fyrri Sandoynna neyðugu mál loyst við tað, at havnaarbeiðið

(Framhald á 7. síðu)